SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 129. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 10, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 10-го ЛИПНЯ 1990 Ч. 129. РІК XCVII.

ВІДБУЛАСЯ НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ РАУ

Київ. (УПА, Тарас Марусик). — Тут 15-го й 16-го червня у конференційній залі АН УССР на вулиці Кірова 4 відбулась перша республіканська наукова конференція, організована Республіканською асоціацією українців (РАУ), яка діє від жовтня 1989 року. РАУ входить до Міжнародної асоціації україністів (МАУ), створеної в Неаполі на початку 1989 року. Головна мета діяльности МАУ — сприяти об'єднанню розпорошених інтелектуальних сил учених світу, які займаються українознавчими проблемами, і поширенню знань про Україну та українську культуру в усьому світі.

РАУ має бути такою самою об'єднуючою інституцією в межах України і служити поширенню відомостей про історію і культуру нашої батьківщини серед зрусифікованого населення на рідній землі.

В майбутньому РАУ, можливо, стане альтернативною Українською академією наук і буде плекати науку справді українських вчених.

Перший день конференції був присвячений обговоренню проспекту, підготовленого авторським колективом. Думки і зауваження до проспекту, висловлені в дискусії, були спрямовані на забезпечення майбутньої „Історії української культури" імунітетом проти офіційзу і давніх стереотипів.

На конференції було зачитано 17 доповідей, які засвідчили, що РАУ має непогану резерву інтелектуальної енергії для руйнування „берлінських мурів". Виступили: історики — Т. Гунчак зі ЗСА, Я. Дашкевич зі Львова, В.Сергійчук із Києва, літературознавці — Є. Сверстюк і Вадим Скуратівський з Києва; філологи — С. Козак з Варшави і Р. Музафаров із Криму; економіст О. Савченко з Києва; еколог Г. Цибізов із Переяслав-Хмельницького; краєзнавець П. Лаврів з Донецького; мистецтвознавець Д. Степовик із Києва; мовознавець Т. Панько зі Львова; філософ В. Лісовий з Києва; юрист В.Річицький із Харкова. Доповідачі говорили не лише про українців, але й про інші національні меншини і їх місце в національному відродженні сьогодні та в політиці УНР, про події в грудні 1917 року в Україні, про нове тлумачення І. Мазепи та його епохи, про відродження Церкви й також про екологічний та економічний стан України.

Зокрема О. Савченко з цифрами в руках довів, що економічний геноцид проти України триває. Так, спритливе географічне розташування України могло б давати їй щорічно 10 більйонів карбованців, але за експлуатацію нашої землі газо- і нафтопроводами розплачуватись не поспішають.

Ще 30 більйонів карбованців могло б дати скорочення витрат на оборону до 1%, як це є в Японії. З 20 більйонів доларів валюти, які Україна заробляє, тільки 10 мільйонів повертається та й то у вигляді західних товарів не доходять в повному обсязі, осідаючи за законами демократичного централізму там, де „центральніше", або розграбовуючись по дорозі. О. Савченко вважає, що поступовий перехід на ринкову економіку повинен зменшити ціни і підвищити добробут, але для цього потрібні дві речі: власна мова, як одна із складових державного суверенітету, в тому числі й економічного, і власна грошова одиниця, як гарант виживання мови.

Перший Конгрес МАУ також відбудеться в столиці України від 27-го серпня до 3-го вересня 1990 року.

Студенти з п'ятьох країн студіюють в Інституті ім. Шептицького

Ріджвуд Валей, Кал. — На четверті літні курси Інституту Східньохристиянських Наук ім. Митр. Андрея Шептицького прибули студенти з Канади, ЗСА, Італії, Домініки та африканської країни Лесото. Всього понад тридцять студентів вибрано з великої кількости подань, які вплинули до цього року. Літні курси на магістерському рівні відбуваються від 23-го червня до 21-го липня під патронатом університету „Кетолик Теолоджикал Юніон" в Чікаго.

Літня програма Інституту Шептицького провадиться в Святопреображенському Монастирі (студитського типу обитель в горах північної Каліфорнії). Директором Інституту є о. Андрій Чировський, який цього року викладає курс по богослов'ю та духовості ікони. Крім цього є ще два курси: о. Петро Ґаладза викладає вступний курс по східньохристиянську спадщину, а о. Архимандрит Боніфатій веде семінар з монашої духовости. Студенти живуть на протязі місяця життям монахів та беруть участь у всіх монастирських відправах та постах. Цього року передбачається прогулька до Сан Франсіско та зустріч професорів та студентів з Царгородським Патріярхом Димитрієм.

Дехто зі студентів опрацьовує магістерку зі східньої богословії. В майбутньому Інститут розгорне ще ширше свою працю, бо за старанням Української Ієрархії Канади, під проводом Митр. Максима Германюка, Інститут 1-го вересня переноситься до Оттави, де діятиме при Університеті св. Павла. Там Інститут значно поширить свої наукові програми, маючи право надавати наукові ступені та організувати курси не тільки в Північній Америці, але і в Україні. Інститут вже розпочав працю в Україні кількома курсами у Львові. При Інституті працюватимуть кілька повноштатних професорів як рівнож ряд наукових співробітників. З рамени Інституту Шептицького виходитимуть наукові періодики та монографії.

Ієрархія УКЦ створила Фундацію яка почала вже збирати пожертви на тримільйоновий залізний фонд Інституту.

Д-р В. Петришин повернувся з наукової поїздки до Ізраїля

Ню Йорк. — Інститут Вищих Студій Математики (ІВСМ) при найкращому Ізраїльському Інституті Технології Техніон в Гайфі (Technion, Haifa) — є знаний з того, що один семестер академічного року є призначений як постійний семінар одної із математичних ділянок для вечірнього обзнайомлення їхніх та інших ізраїльських спеціялістів з цієї ділянки математики, яка на цей час є в стані буйного розвитку. На такий семінар ІВСМ запрошує, звичайно на два тижні, понад 20 визначних спеціялістів з тієї ділянки з різних країн Європи, Совєтського Союзу, Америки, Японії і Ізраїля, покриваючи при цьому не тільки побут запрошених чужинців-математиків, але і їхню поїздку до Ізраїля. Для запрошених це — не тільки справа математичного збагачення але і престижу.

Вибраною ділянкою цього семестра (1.1.90 — 6.30.90) був семінар про „Нелінійний аналіз і оптимізація", в якій д-р В. Петришин працює вже довгі роки. Несподіванкою був лист д-р Моше Маркуса, директора ІБСМ, до д-ра В. Петришина, професора Ратгерського університету в Ню Бравсвику, з проханням взяти участь в праці їхнього семінара на протязі двох тижнів в час квітень-червень і тим самим збагатити його працю і працю. І так 31-го травня ц.р. д-р В. Петришин виголосив доповідь про свої нові результати на тему „Існування нетривіяльних нерухомих точок для множинно нерозтягучих операторів", яка викликала цікаву дискусію про нерозв'язані проблеми про які згадано в доповіді. В середу, 6-го червня ц.р. д-р В. Петришин виголосив доповідь на тему своєї теорії „Найновіші результати в теорії А-властивих операторів і їх застосування". Ця доповідь була темою довших дискусій бо виявилося, що деякі ізраїльські вчені починають цікавитися цією темою.



Д-р В. Петришин

Господарі подбали і про те, щоб запрошені чужинецькі вчені мали змогу оглянути Ізраїль, їхні пусті, а зокрема Єрусалим, який, без сумніву, є одним з найбільших і цікавих міст світу.

УКРАЇНА ВІДКЛИКАЛА СВОЇХ ДЕЛЕҐАТІВ ЗІ З'ЇЗДУ КПСС

Москва. — У неділю, 8-го липня, Верховна Рада України наказала своїм депутатам, які одночасно є і делегатами з'їзду КПСС, покинути Москву і повернутися в Київ.

Український парлямент дав таким чином зрозуміти, що вважає свою сесію більш важливою справою, ніж нинішню балаканину в Кремлі. Присутність всіх депутатів на черговій сесії українці вважають необхідним, бо плянується обговорення кількох життєво важливих справ. Головна з них — страйк, проголошений вуглекопами. Друга справа — відносини з центральним урядом у Москві.

Із 4,700 делегатів з'їзду КПСС українців, що є депутатами Верховної Ради УССР, — всього 60. Це не так багато. Але справа не в кількості. Сам факт відкликання делегатів з з'їзду говорить про те, що більшість населення країни не вважають серйозними дебати в Кремлі.

Про відкликання українських делегатів з з'їзду повідомила своїх читачів у суботу, 7-го липня, газета „Ізвестія", назвавши це „безпрецедентним рішенням". Газета пише, що це рішення прийняте також у зв'язку з труднощами, з якими зустрілася сесія при обговоренні Декларації про незалежність України. „Від сутність значної кількости депутатів фактично паралізувала роботу республіканського парлямента. Він виявився безсильним прийняти документ про суверенітет України.

Литва диктує Москві свої умови

Москва. — Литва сформулювала три головні умови, які повинні бути виконані Москвою ще до початку переговорів про надання незалежности Литві.

Перша вимога — звільнення литовців від обов'язкової військової повинности. Литовці вимагають, щоб в ряди совєтської армії брали лише тих, хто виявить таке бажання.

Друга умова — зняття обмежень на в'їзд і виїзд з республіки за кордон. Першим кроком в цьому напрямі повинно стати відкриття границі з Польщею.

І третя умова — надання урядові Литви права самостійно приймати рішення про приїзд до республіки чужинецьких громадян, в тому числі офіційних представників інших держав.

Як повідомила у своєму виступі на телевізії прем'єр-міністер республіки Казиміра Прунскієне, вона виклала ці три вимоги у телефонічній розмові з Ніколаєм Рижковим і голова совєтського уряду, за її словами, „поставився до них зі зрозумінням".

У телефонічній розмові з Н. Рижковим К. Прунскієне також закликала Москву не заперечувати проти встановлення відносин між Литвою та іншими союзними республіками. Після того, як Москва почала економічну блокаду Литви і практично відрізала її від джерел постачання, уряд республіки прийняв спробу встановити прямі економічні контакти з іншими республіками.

29-го червня литовський парлямент схвалив пропозицію про 100-денний мораторій на Декларацію незалежности, прийняту 11-го березня, в обмін на зняття блокади і початок переговорів з Москвою. Вважають, що ці переговори почнуться зразу ж після закінчення 28-го з'їзду КПСС.

„Чорноморці" відбули Велику Раду

Баффало, Н. Й. (Б. Пашковський). — В днях 23-го і 24-го червня 1990 р. тут відбулася на пластовій оселі „Новий Сокіл" Велика Рада 10-го Куреня УПС „Чорноморці". Багато з-поміж учасників Ради таборували колись на Новому Соколі і вони з приємністю пригадують собі пригоди ранньої молодости. Здавалося, що дощова і холодна погода пригасить ентузіязм учасників, які добре знають, що дощ любить пластунів, а ще й до того Чорноморців. Та у них сьогодні велика радість. Вітають на своїй Великій Раді достойного гостя з України. Це перший раз за довгих 40 років пластування на вільній землі Вашінгтона учасники слухають привіт з рідної землі. Привіз його голова відродженого Пласту в Україні Олесь Криськів, голова „Просвітницького-спортового товариства Пласт" у Львові.

В короткому слові до присутніх він передав привіт пластунам Чорноморцям від тих, що підготовляють морське пластування в Україні. Ідеї українського пласту не завмерли під жорстоким режимом окупанта. Їх плекали дальше ті, що поки нули рідні землі і опинилися у вільному західньому світі. І за це ми вам вдячні, — каже Олесь Криськів.

В часі нарад створено фонд допомоги потребам, зв'язаним з морським пластуванням в Україні.

До новообраної курінної старшини ввійшли: Курінний пл. сен. д-р Андрій Войтович, курінний суддя пл. сен. Олег Колодій, скарбник пл. сен. Андрій Гадзевич, писар пл. сен. Нестор Кольцьо, зв'язковий з 25-им куренем УСП пл. сен. Володимир Темницький, редактор листка зв'язку „Чорноморець" пл. сен. Андрій Храплиний і зв'язковий з морськими пластунами в Україні пл. сен. Володимир Пилишенко.

Цікавою і потішаючою обставиною є те, що більшість членів курінної старшини це вже тут роджені особи. Наради були ділові і спокійні. Розговірна мова — українська. Кінцеве „Доброго Вітру" і наші Чорноморці роз'їхались домів з надією поґуляти по Чорному морі.

Українські народні традиції в сучасному одязі

Гантер, Н.Й. — Під таким гаслом тут у Ґражді в неділю, 15-го липня, відбудеться показ моди. Учасники імпрези, яка пічнеться о год. 3-ій по полудні, матимуть нагоду вперше в Америці ознайомитися з творчістю львівської мисткині Ірини Ганкевич.

Попереднього дня в суботу, 14-го липня, о год. 8-ій по полудні в Ґражді відбудеться відкриття постійної виставки народного мистецтва, на якій буде виставлено біля 40-ка обрядових рушників з різних місцевостей України. В програмі відкриття візьме участь вокально-інструментальний ансамбль, який виконає низку українських народних пісень.

УКРАЇНЦІ БРАЗИЛІЇ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Р. Юревич). — Коли ми згадуємо про Бразилію ми чуємо це слово — мимоволі приходить на думку бандура і великий ентузіязт кобзарського мистецтва Микола Чорний. Але є й інша Бразилія, про яку наші газети розповідають значно рідше. Це Бразилія багатодітних, безземельних родин, розкинених по колоніях-селах.

Уже багато років українці З'єднаних Стейтів Америки, Канади допомагають своїм єдинокровним братам і сестрам. Завдяки їм значна частина селян цієї південно-американської країни змогла купити землю, худобу, збудувати менш-більш пристойну хату, післати дітей вчитися. Значна частина, але не всі. Є ще багато безземельних родин, які потребують нашої допомоги.

— Праця розвивається, і нині 230 родин вже набули землю через наш комітет, — сказав отець Петро Бальцар, ЧСВВ, з Прудентополісу, який очолює Громадський комітет земельного фонду ЗУАДК. Він відвідав недавно ЗСА і завітав до редакції „Свободи", щоб розповісти про працю комітету, про успіхи, яких досягнуто завдяки допомозі жертводавців зі ЗСА і Канади, про те, що треба зробити, щоб забезпечити землею решту селян.



Отець П. Бальцар з Прудентополісу (зліва) та о. Орест Підлипчак, сотрудник церкви Воздвиження Чесного Хреста з Асторії, Н. Й., який супроводжував гостя з Бразилії, в редакції щоденника „Свобода".

Але спочатку трохи історії. Все почалося з того, що в колонії Ітапара будували церкву Успення Матері Божої. Після закінчення будівництва залишилося трохи грошей, і о. П. Бальцарові прийшла думка купити за них землю — 9 алькирів (24 гектари) і розподілити між трьома родинами. Порадив цю справу з членами церковного комітету, вирішили дати землю родинам Павла Гайохи, Дмитра Гуля та Івана Остасюка. Вони були найбіднішими в селі: П. Гайоха мав одинадцятеро дітей, Д. Гуль — семеро. Це було у 1983 році.

Відтак о. П. Бальцар поїхав до Філядельфії до ЗУАДК поговорити про допомогу, порадитися з людьми, які мали за плечима багаторічний досвід. Д-р Олександер Білик, д-р Іван Скальчук, д-р Микола Ценко (тодішній голова ЗУАДК) сказали: створіть комітет.

Д-р М. Ценко подарував тоді 10,000 дол. власних грошей, ЗУАДК дав 20,000. Це був чудовий початок.

Після приїзду з Америки о. Бальцар скликав збори і з присутніх був обраний 23-

(Закінчення на стор. 3)

ЗУСТРІЧ З ПОЕТОМ І. РИМАРУКОМ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Т. Шевченка влаштовує в четвер 12-го липня, зустріч з поетом Ігорем Римаруком. Початок імпрези о год. 7:30 вечора в приміщенні НТШ, 63 Четверта аве. між 9-ою та 10-ою вул.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ З ЛЮДСЬКОГО ВИМІРУ ГЕЛЬСІНКСЬКОГО ПРОЦЕСУ В КОПЕНГАГЕНІ 1990 р.

Світовий Конгрес Вільних Українців неурядова організація, котра репрезентує понад 5 мільйонів українців поза межами СРСР.

З огляду на те, що на Конференції нема представництва від України, СКВУ вважає за необхідне повідомити конференцію про справи, що стосуються справ українців, які живуть в Україні.

СКВУ визнає зміни у Східній Европі і пропонує такі рекомендації:

1. Представництво України на нарадах і конференціях Гельсінкського процесу.

Оскільки Україна є однією із найбільших европейських країн, є фундатором ООН, має свої інтереси у сфері національної безпеки та економічної кооперації в Европі, напередодні зустрічі голів держав і урядів країн Гельсінкського процесу в Парижі на Другій Гельсінкській Конференції, СКВУ пропонує, щоб Україна брала сама безпосередню участь у Паризькій та усіх наступних нарадах і конференціях країн Гельсінкського процесу.

2. Верховництво закону.

а) З огляду на право національної незалежности, закріплене у 8-му принципі Прикінцевого гельсінкського акту, учасники конференції мали б підтвердити право народів на політичну самостійність. Тому СКВУ пропонує учасникам конференції оголосити, що економічна блькада Литви є агресивним актом СССР, котрий загрожує безпеці й економічній кооперації в Европі.

б) Підпорядкування урядові СССР урядів союзних республік є примусовим і може призвести до хаосу, економічної нестабільности та громадянської війни, що загрожувала б безпеці Европи.

в) Засуджуємо уряд СССР за застосування загонів особливого призначення, мілітарної сили проти цивільного населення у Львові в жовтні 1989 р., в Грузії, у Вірменії та Азербайджані з метою придушити національно-демократичні рухи.

г) Вимагаємо державної ґарантії у справі дотримання прав людини, однією з яких є незалежний суд, що базується на силі права, а не праві сили. У такий спосіб ми захищаємо права людини, які за даних умов захищене від переслідувань уряду.

3) Політичні в'язні.

Незважаючи на те, що багато політв'язнів звільнено, однак близько 20-30 українських політв'язнів і надалі залишаються в ув'язненні і в психлікарнях, що суперечить тому принципу Прикінцевого акту.

Так, до цього часу залишається в неволі Богдан Климчак, який засуджений на 20 років через безпідставне звинувачення у „зраді батьківщини". Більш того, за умов широко рекламованої боротьби за „правову державу" і гласности арештовано Миколу Бердника і Олександра Духовнікова за покладення 22 квітня 1990 р. вінка з колючого дроту до пам'ятника В. Ленінові.

4. Свобода вірувань.

Незважаючи на запевнення уряду СССР про те, що свободу вірувань буде відновлено, московський режим продовжує порушувати Прикінцевий акт гельсінкських угод. Так, уряд СССР досі офіційно не визнав Українську Греко-Католицьку й Українську Автокефальну Православну Церкву, як легальні інституції. Їм не повернуто конфісковане майно. Вимагаємо негайного визнання обох Церков.

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ Верховний суд почав розглядати контроверсійну справу, яку довгі роки намагалися обминути, тому що вона стосується дуже делікатного питання нашого життя — питання права на смерть. Ера високої технології дає можливість утримувати штучно при житті безнадійно хворих людей. Сьогодні в Америці нараховується понад 10,000 осіб, які роками перебувають у коматозному стані, а їх життєві функції підтримуються медичними пристроями. Погляд американського суспільства на право людини спокійно померти за останні роки радикально змінився. Основні дві групи, які борються за це право — це Спілка Гемлока, що домагається легкої смерти за особистим бажанням, та Спілка права на смерть, що закликає до створення відповідного заповіту. У стейті Вашінгтон Спілка Гемлока зібрала вже 150,000 підписів прихильників своєї ідеї, якщо вони надалі будуть так успішні, Вашінгтон стане першим стейтом, законодавство якого затвердить право на смерть. Спілка права на смерть розповсюдила вже 10 мільйонів форм заповітів. Американська лікарська асоціяція закликає, щоб кожний лікар у своїй почекальні мав до послугу інформації та форми заповіту, проголошуючого бажання хворого безпільно завершити життя у випадку безнадійного стану. Інформації про форми заповіту можна отримати, телефонуючи на число: (212) 246-6973.

ПРО НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ знань учнів нюйоркських державних шкіл говориться вже досить довго та останнім часом дуже багато. Часопис „Ню Йорк Таймс Меґезін" недавно надрукував статтю про Джозефа Фернандеза, що в січні ц.р. очолив найгіршу шкільну систему в країні. Автор цієї вихваляючої замітки прирівнює Фернандеза до М. Горбачова, мовляв, як одному так і другому зважати свою бюрократ. Дійсно, змінити оточення, в якому виростають покоління на велфер Гарлему та Південного Бронксу, так само важко, як перевести совєтську економіку на ринкову систему. Десятки та сотні тисяч негрів та латиноамериканців не знають, що таке навчання або праця, вони посилають до школи дітей, які не мають позитивного прикладу батьків, половина з них взагалі не знає своїх батьків. Згідно з оцінками іспитів по читанню можна легко скласти демографічну мапу Ню Йорку: де вищі оцінки — там мешкають білі та азійського походження люди, де низькі — чорні та латиноамериканського походження. Поки що Фернандез запропонував багато змін: вагнати поганих директорів, стимулювати працю добрих вчителів, організувати вечірні заняття і т.д. Але, на жаль, його методи навряд чи принесуть успіх у боротьбі з соціяльною проблемою трутнів, яких породила програма велфер.

У СЕРЕДУ, 4-ГО ЛИПНЯ В СТОЛИЦІ Південної Африки Йоганнесбургу вибухнула бомба в бюрі газети-тижневика, що друкується мовою африкаанс і в якому минулого місяця поміщено вістку про існування змови ціллю якої було вбити президента Ф.В. де Клерка та Н. Манделу. Бомба вибухнула десь коло 1-ої год. вночі у бюрі тижневика „Брий Вікблад", але великих ушкоджень не заподіяно. Цей вибух був вже четвертим з черги за останній тиждень і кожний з них приписують білим сильно правим екстремістам, які протиставляться плянам уряду в ліквідуванні апартеїду.

ПІСЛЯ П'ЯТЬОХ ДНІВ напруженої крайової дискусії, делегати застановлялися над будучністю своєї країни, вирішено перевести на острові Тайван загальні президентські вибори. Підтримка такого рішення 150-ма делегатами надала чималої важливости тим пропозиціям, що їх метою є перебудувати політичну систему Тайвану по більш демократичній лінії в майбутньому. Президент Лі Тенг-гуї сам назначував всіх делегатів і дав їм повноваження намагатися розв'язати це емоційне питання майбутности Тайвану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

28-ий конґрес Компартії — історична подія чи епізод

Всупереч здогадам, що партійні головачі у Москві відкладуть на пізніше заповіджений на 2-го липня ц.р. 28-ий конґрес Компартії СССР — він таки розпочався у призначеному реченці. Думали відкласти його, щоби договоритися до якогось ладу у цьому хаосі, який погрожує перетворити конґрес у видовище внутрішніх сварок усіх з усіми. За твердженням кореспондента ,,Ню Йорк Таймсу" з Москви Билл і Келлера у числі з 2-го липня, цей конґрес з участю 4,700 делеґатів триватиме найменше 10 днів. Згаданий кореспондент, добрий знавець відносин в імперії, скептично оцінює шанси того великого збіговища, мовляв, ідеться менше про це, яку ролю надалі має грати Компартія СССР, а радше — чи вона взагалі гратиме її. На цьому місці появився був уже коментар з передбачуванням можливости розколу Компартії. Тепер читаємо, що всесильна партія, яка була прокляттям світу від 1917 року, може зовсім зникнути, чи пак зберегтись тільки формально, на папері, бо її можуть заступити два чи три інші новотвори. Для ілюстрації, як виглядає фраґментаризація Компартії СССР, подано у ,,Ню Йорк Таймсі" світлини цих сімох большевицьких партійних діячів, які репрезентують 1) принципових противників усяких змін і поручають зберегти ,,статус кво", 2) прихильників приспішення заповіджених реформ по лінії демократизації у політиці і переходу на вільний ринок в економіці, 3) реакціонерів, які прихильні диктатурі із курсом ,,сильної руки". Сильна чисельно і впливова делеґація з Ленінґраду — ворожа Ленінові і пропагує зміну назви Ленінград на Петербург, як було за царату. Знову ж на конґресі у Москві є партійні апаратчики, яким саме Ленін до вподоби. Прихильники Міхаїла Ґорбачова повторяють за ним фрази про демократизацію режиму, які сподобалися президентові Джорджові Бушеві, але Їґор Ліґачов уважає, що демократизація в СССР — це просто зрада вірности Марксові-Ленінові.

Український професор Роман Шпорлюк, історик із Мишиґенського університету, у своїй гарній статті у цитованому вже числі щоденника вважає, що єдиний рятунок для Ґорбачова, — єдиний шанс зберегти за собою пост президента СССР і генерального секретаря Компартії, — це його порозуміння і спільна дія з його особистим і політичним ворогом Борисом Єльцином, президентом Російської Федеративної ССР, прихильником демократизації СССР у політичній та економічній ділянках. Проф. Р. Шпорлюк уважає, що тільки успішна демократизація імперії скріпить її ситуацію за кордоном та врятує імперію, — якщо ще Ґорбачов переведе децентралізацію влади з широкими правами для України, Білорусії, Азербайджану й інших республік. У теорії проф. Р. Шпорлюк каже повну правду. У практиці — з цілою щирою пошаною для цього поважного вченого — він промовчує існування найважливішої і, може єдиної вирішної сили в сучасному СССР: КҐБ та його найбільш упривілейована, сильно узброєна і здисциплінована армія. Билл Келлер наводить статистику конґресу: тільки яких 100 делеґатів є за демократизацію і лібералізацію і тільки яких 20 відсотків делеґатів — це партійні апаратчики. Велика більшість — проти перебудови Ґорбачова. Яка політична й економічна плятформа верхівки КҐБ?! Деякі большевицькі партійні конґреси прийняли були вагомі постанови з далекосяжними наслідками. На 12-му партійному конґресі у 1923 році, на рік перед смертю Леніна, скасовано Нову Економічну Політику (НЕП), найрозумнішу реформу і найбільшу відлигу в історії СССР. Після смерти Сталіна Нікіта Хрущов ,,розвінчав" у 1956 Сталіна, але у 1964 році Леонід Брежнєв перевів палатну революцію проти Хрущова і завернув до сталінізму. Сам Хрущов, що перейшов до історії із своїми простацькими манерами, був теж принциповим неділимцем: це він здавив танками повстання на Мадярщині у 1956 році.

У всьому світі стежать з цікавістю за ходом московського партійного конґресу. Найбільш зацікавлені українці, бо хід і доля визвольницького процесу в Україні у величезній мірі залежить від подій на Московщині. Кожний визвольний рух у всесвітній історії залежав від 1) власних сил народу і 2) міжнародної коньюнктури. Це правило обов'язує і тепер. Чи в Україні не стануть кращі як гірші умовини для національно-політичного відродження — залежить від виграної і програної внутрішніх суперницьких сил на Московщині. Десять днів конґресу минуть швидко і чи залишиться він в історії своїми мудрими вислідами чи посунеться вперед на шляху розвалу імперії — цікаво буде приглянутися ближче.

Михайло Кучер

ҐОРБАЧОВ У ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКІЙ ВЕРСІЇ

Кілька років тому Інститут вивчення суспільної думки Західньої Німеччини запитав досить репрезентаційну групу жителів країни якого лідера вона (ця група) хотіла б мати — Ґорбачова чи Реґена? 75 відс. назвали Ґорбачова. Реґен дістав 25 відс. Одначе притому не запитано, з яких джерел опитувані дістали інформації.

Кожен західній німець може приїхати до ЗСА, коли схоче і жити там скільки схоче. Політичні виступи американського Президента велика кількість західніх німців слухає без перекладу. Англійська мова найбільш розповсюджена у Західній Німеччині. Здебільшого західні німці в СССР не їдуть як туристи, а російську мову німці мало знають. Це заставляє думати, що образ Ґорбачова хтось фальшує і дає в такій формі, що він викликає у жителів країни політичні симпатії.

Не так давно тільки службовці різних совєтських підприємств, або консулятів займалися дезінформацією. Сьогодні становище кардинально змінилося. Самі західні німці свідомо займаються дезінформацією — ними є засоби масової інформації Західньої Німеччини.

Так один західній німець Ґюнтер Фридрих Кратцель недавно в газеті ,,Вельт" з 29-го березня ц.р. опублікував висліди своїх спостережень на згадану тему добровільної дезінформації. Він порівняв виступи Ґорбачова — московський варіянт — з перекладом на німецьку мову, опублікований аґенством ,,Новини". Переклади були зроблені місцевими німцями з коментарями німецьких совєтологів.

Кратцель побачив, що Ґорбачов більш одверто висловлює свої погляди як би це хотіли його західні прихильники. Ґорбачов ніколи не скривав і не скриває, що він комуніст, що його мета запровадження соціялізму, що він за однопатійну систему і марсистсько-ленінське вчення.

Самий вишуканий спосіб обману вжило видавництво Паль-Руґенштайн у своїх ,,Блеттер фюр дойче, унд інтернаціонале політік". Видавництво опублікувало прилогу ч. 340 промови Горбачова на Пленумі ЦК 27-го січня 1987 року. Повний правильний переклад можна було купити в кожній книгарні. Але Видавництво Паль Руґенштайн пропонувало свій варіянт. Воно поділило промову Ґорбачова на частини, де кожна дістала свій підзаголовок. Із суми підзаголовків Ґорбачов виступає як ліберальний західній політик. Підзаголовки такі: ,,Вільний дух у вільній країні" (Це про СССР!), ,,Відкритість, закріплення правопорядку", ,,Активна соціяльна політика". У підзаголовках відсутній Ленін і ленінізм, нема нічого про большевизм і комунізм, але є підзаголовок ,,Помітне поширення прав професійних союзів".

Якщо пильний читач звернеться до повного тексту Ґорбачова, то побачить старі пропаґандивні засоби і способи — ,,трудовий ентузіязм", ,,совєтський патріотизм" тощо.

Більш грубо працює ,,ліберальний" журнал ,,Шпіґель". У числі 34-му цього журналу можна прочитати: Тільки для читачів Шпіґеля", ,,Велика промова Ґорбачова про Соціялістичні ідеї за революційної перебудови". Журнал не має інтелектуальної порядности і замість повного тексту промови дає уривки. Читач ,,Шпіґеля" не знає, що текст доповіді був спочатку повністю видрукований в органі ЦК КПСС ,,Правда" і теоретичному журналі ЦК ,,Комуніст".

Німецький журнал маніпулює текстом промови, самовільно викидає цілі речення, запевняє своїх читачів, що з'явилось нове обличчя соціялізму XXI століття. Ґорбачов переконує, що ,,нове обличчя" соціялізму можливе тільки під впливом і перемогою марксистсько-ленінського вчення. Журнал викинув запевнення Ґорбачова про ,,нову ролю партії у новому суспільстві", що партія і далі буде виконувати шляхетну ролю і нелегку місію в рамках однопартійної системи.

Ще один блискучий приклад дезінформації дає книга гамбурзького політолога Лотара Юнґа ,,Ми почали працю переосмислення". У книзі автор переконує що ,,програма КПСС" з 1986 року ,,очищена від усякої революційної реторики". У тій програмі ніби ,,відсутні формули про кризу капіталізму". А що було сказано в дійсності? ,,Загальна криза капіталізму поглиблюється неухильно, скорочується сфера його панування". Отже, загальне і національне панування ,,ґорбачоманії".

Одна із старіших і найбільш талановитих німецьких актрис на телевізії на питання, що її особливо ущасливлює — відповіла: ,,Я щаслива насамперед тому, що на світі є така людина як М. Ґорбачов, надія цілого людства! Я цілую вас, пане Ґорбачов". Але справа в тому, що актриса-бабця, їй понад 70 років, так що поцілунки... Раїса в два рази молодша.

І тут згадується ще таке. На бенкеті в Ялті Черчіл підніс такий тост ,,Я щасливий тому, що на світі живе і працює Сталін". Сталін був на бенкеті, але до поцілунків не дійшло.

Омелян Твардовський

СУВЕРЕНІТЕТ ЧИ ЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ...

Йдеться про спортову ділянку, точніше футбол, що під сучасну пору рішається в Україні. Вперше в історії підсовєтської дійности, мільйони любителів цього роду спорту в Україні мають можливість проголосувати ,,так", або ,,ні" за суверенітет в референдумі, що його, на бажання численних читачів, запропонувала київська ,,Спортивна газета", орган Державного Комітету Української ССР фізичної культури і спорту та Української Республіканської Ради Профспілок (появляється тричі на тиждень в тиражі 563, 100 примірників).

У 72-му числі цієї газети з 16-го червня 1990 року розпочали друкувати бальот ,,Національний Чемпіонат України" з відповідними рубриками, що їх треба заповнити (ім'я, вік і фах голосуючого, місто, область проживання, шість лінійок для написання арґументу та двома квадратами із словами ,,Так" — ,,Ні", одне з яких має скреслити голосуючий). Треба завважити, що вислід цього небувалого референдуму матиме до деякої міри і політичне значення. Як відомо мільйони палких любителів цього роду спорту в Україні належать до усіх існуючих прошарків населення, починаючи від рядових колгоспників і кінчаючи на так.зв. трудовій інтеліґенції. У дискусії, що проводилася на сторінках цієї й інших газет (виразно й недвозначно) противники футбольного і взагалі спортового суверенітету України, назвали, ,,чистої води" націоналізмом.

Проголошуючи свій референдум, відділ футболу ,,Спортивної газети" підкреслив його вагу, зазначивши, що: ,,...Доля українського футболу сьогодні вирішуватиметься особисто, читачами ,,СГ"!

На особливу увагу для читачів ,,Спортивної газети" і взагалі любителів цього спорту в Україні і вільному світі, заслуговує виявлення редакцією цієї газети фальшивки, спрепарованої в Москві, а поширюваної в СССР і особливо в Україні головою Федерації футболу УССР, малоросом Фоміних, у справі можливости виходу українського футболу на міжнародну арену.

Цитуємо це вияснення, так, як його надруковано в 72-му числі ,,Спортивної газети": ,,...Парадокс, але наше незнання своїх прав зайшло настільки далеко, що навіть відповідальні працівники всесоюзного і міжнародного рівня вводили в оману громадськість. Так, за допомогою мільйоннотиражних друкованих органів та телебачення була поширена заява про те, що нібито УЕФА (Европейська Футбольна Федерація) та ФІФА (Світова Ф.Ф.) ніколи не визнають суверенітету будь-якої національної федерації футболу і, натомість зараз і надалі матимуть справу виключно з Федерацією футболу СРСР. Офіційні особи оперували при цьому так званим 'Рішенням секретаріату ФІФА з приводу національних федерацій Грузії і Литви', при чому досить переконливо". Ксерокопію цього рішення, до речі, М. Фоміних продемонстрував учасникам наради в Державному комітеті спорту УССР. Пропонуємо вашій увазі його текст.

,,Шановні панове! Федерація футболу СРСР повідомила ФІФА про те, що футбольні асоціяції Литви та Грузії, які входять до Федерації футболу СРСР, грубо порушили статус Федерації футболу СРСР. Тому прийнято рішення Федерацією футболу СРСР про припинення членства асоціяції футболу Литви і виключення асоціяції футболу Грузії. Доки не з'ясується становище, будь-яка футбольна діяльність між національними асоціяціями ФІФА, їхніми клюбами та гравцями, заборонена згідно із статтею 41. Просимо прийнята вищесказане до уваги. З повагою, Бляттер, Генеральний секретар ФІФА".

До минулої суботи (9-го червня 1990, зам. О.Т.) це був головний козир противників суверенітету національних федерацій, який вони охоче викидали всюди, де б тільки це питання не порушувалося. Але справжній стан справ, м'яко кажучи — пише далі — 'СГ', дещо відрізняється. Слово О. Базилевичу, віцепрезидентові Спілки футбольних ліг: ,,Товариш Фоміних та пан Бляттер намагаються ввести нас в оману. Ніякого рішення не існує. Для вступу до ФІФА маємо провести свій національний чемпіонат і після цього заявитися до ФІФА. Жодних проблем немає! Так що, як і раніше казали у нас в Києві (тепер, щоправда, немає кому...) ,,говорять? І ви говоріть!" Бляттер, до речі, має зараз великі неприємності через те, що потрапив під вплив Колоскова....". (Один із чиновників футбольної Федерації імперії, зам. О. Т.).

Отже, приватного листа Бляттера Колоскову, відмічує газета, було останнім розповсюджено як рішення світової футбольної асоціяції. Коментарі тут зайві. Але, щоб це з'ясувалося, потрібно було вислухати обидві сторони... Тому закликаємо вас не пош'кодувати часу і п'яти копійок на конверту і взяти участь в референдумі, — закінчила свою інформацію ,,Спортивна газета".

Не сумніваємось, що цей новий, викритий скандал, київською ,,Спортивною газетою", добре послужить справі футбольного суверенітету України й іншим на-

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Баран

Едвард Козак у Львові

Читаючи опис історичних подій, ми стрічаємось із думкою, що на повну оцінку цієї чи іншої події, потрібна перспектива часу. Час, притаманністю якого є одним подіям накидати плахту забуття, другим, однак, він додає сили, опертої на значінні і тривалости їхніх наслідків.

Минуло 50 літ, відколи Едвард Козак залишив Львів. Великий проміжок часу, проте прізвище його не перейшло в забуття. А сталося цілком щось інше. Час дозволив культурному Львовові глянути на його творчість з віддалі тих літ, і Львів у захопленні закипів. Закипів бажанням побачити його у себе, широко подуманою презентацією показати сучасникам цю унікальну творчу і багату різнорідність однієї людини, яка в передвоєнному часі у Львові була каталізатором духовного українського життя. І віддихаючи тепер більш свобідно, Львів захотів пізнати та довідатись щось більше про ті часи, які хоча недалекі, та до цієї пори були перед ним закриті.

І так зродилась думка влаштувати Едвардові Козакові мистецьку виставку, яка б виявляла вповні та всебічно його многогранну творчість як маляра, письменника і поета. І запрошенню рідного міста прибути до нього Козак опертися не міг.

Що ж писала львівська преса про нього, як приготовляла громадськість до його виставки і приїзду? Журнал ,,Дзвін" помістив обширну статтю Романа Яціва, де крім біографії Козака, подана обширна, фахова характеристика його мистецької та літературної творчости. В цілому журналі десятки репродукцій його праць. Місячник ,,Просвіта" помістив другу статтю Романа Яціва, п.з. ,,Генерал — поет". Газета ,,Вільна Україна" помістила три оповідання Козака, п.з. ,,Пригоди хлопського філософа".

Із статті Яціва довідуємось, що Козак народився в 1902 році. Будучи в шостій клясі гімназії в Стрию, він, шістнадцятилітній юнак, із крісом в руках, як член III Корпусу УГА, як пластун-юнак, стоїть на сторожі стрийського двірця. Не диво, отже, що стрілецька тема стала для нього центральною в перебігу його мистецької творчости. Стрілецькі пісні знайшли в ньому вірного ілюстратора. Своїми картинами він писав історію усусусів, їхніх боїв, історію Визвольних змагань. Уже в мирний час його праця в концерні ,,Українська преса" Івана Тиктора обіймає усі видання, такі газети як ,,Новий час", ,,Наш прапор", ,,Наш лемко", ,,Народна справа", журнал ,,Комар", ,,Дзвіночок", річні календарі, книжки із серії ,,Українська бібліотека". Розвиваючи свій дар карикатуриста, він своїми карикатурами, які лучать у собі бистрий обсерваційний змисл та мистецьку обдарованість викриває слабости нашого громадського життя, жваво реаґує на події дня натавровує нищівну політику Сталіна супроти українського народу, вже в той час викриває схожість політики Гітлера і Сталіна, одним словом, як людина глибокої гуманности, поступає згідно з принципом гуманістів, що ,,нічого людського йому не чуже". Так повнота життя знаходить в його творчості свій яскравий відгомін. Дуже характеристичною є одна заява Козака. Колись в розмові із Романом Купчинським він сказав, що волів би бути співаком. Аналізуючи його малярство, можна сказати, що воно є щирою, мелодійною піснею. Чи не дала чуттєва насиченість його картин підставу Романові Яціву назвати Козака поетом? Бо ж крім його широкої та інтенсивної праці у видавництві, він творив картини, які стануть перманентним візерунком цієї доби.

У несприятливих обставинах таборового життя в Німеччині, він гуртує довкола себе молодь, яка бажає вчитися малярства, стає головою Української Спілки Образотворчих Мистців. Поселившись в Америці, досьогодні очолює Культурно-Громадський Клюб, видав дві книжки оповідань, героєм яких у більшості є Гриць Зозуля, втілення здорового хлопського розуму, видає безперервно гумористично-сатиричний журнал ,,Лис Микита". Його індивідуальні виставки в різних містах Америки і Канади є все знаменною подією культурного життя української громади.

І так 19-го травня Едвард Козак прибув до Львова. Крім родини вітали його на стації президент міської ради Богдан Котик, редактор Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва Емануїл Мисько, Роман Яців — мистецтвознавець та організатор виставки, як також автор двох обширних статтей, голова НТШ Олег Романів, Роман Федорів редактор журналу ,,Дзвін", Ростислав Братунь член редакції ,,Дзвону", мистець Мирон Яців батько Романа, пані Братунь, яка на місці перевела з ним інтерв'ю для телевізійної передачі, численні представники різних організацій, репортери — всіх разом понад п'ятдесят осіб.

Відкриття виставки відбулося 21-го травня. Крім вищенаведених осіб, які виголосили ряд промов, був ще львівський Митрополит Стернюк та Владика Лостен. З великою приємністю вітався Козак з Олесем Гончаром. Присутніх — понад 400 осіб, більше не могло поміститись в залі. Великою популярністю втішався каталог виставки, виданий в 1,500 примірниках, і який Козак підпису-

(Закінчення на стор. 4)

Василь Маркусь

ШІСТЬ ТИЖНІВ В УКРАЇНІ

(Триптих)

I.

Свою подорож на Закарпаття можна б почати народною піснею ,Як я їхав з Дебречина до Хусту". Справді, так склалося, що майже дослівно через угорське місто Дебрецен їхав я поїздом на наше Закарпаття до колишньої столиці Карпатської України Хусту. Але і в одному, і в другому місті я не зупинявся, тільки їх переїжджав.

Станцію в Дебрецеві бачив я десь опівночі, як це було і в серпні 1943 року, коли переїжджав через те місто з ,,перевиховного" табору у Ваці. (Нас, українських гімназистів, туди запхали з метою ,,перевиховати" після звільнення з тюрми за звинувачення в українському націоналізмі). То цього угорського ,,протестантського Риму" я тоді не бачив, хоч була згодом можливість туди поїхати на студії, бо восени 1943 року після матури вибрав я Будапешт, який тому краще знаю. Через нього проїжджав уже вдруге за останні два роки. Чудова і відносно заможня ця мадярська столиця над Дунаєм.

До Хусту, де я провів шість років гімназійного навчання (1936-42), заїхав довкільними дорогами через Львів і Ужгород. Але був таки у цьому місті моєї юности. Багато чого змінилося; провінційне містечко розрослося, населення подвоїлося, руїни хустського замку вже геть запалися, урядовий будинок, де урядував о. А. Волошин, далі стоїть під замком; кол. будинок ,,Карпатської Січі" якось виглядає меншим і дуже запущеним, ніби ще й далі видно на стінах діри від куль в чесько-українському бою 14-го березня 1939 року. А поруч ще далі височіє, як колись, греко-католицький собор (він перейшов у руки греко-католиків). А головне, таким, як п'ятдесят років тому, залишився будинок моєї гімназії. Він пам'ятний тим, що там 15-го березня 1939 року відбув свою єдину сесію Сойм Карпатської України, і на пам'ятку цього кінцем березня 1990 року встановлено там пропам'ятну таблицю.

Отже, побував я коротко весною 1990 року в Хусті і, як співається в пісні, також переїхав через угорський Дебрецен... Але не звідси у мене найсильніші враження про сучасне Закарпаття.

Справжня столиця — Ужгород

Проте Ужгород, а не Хуст, є справжньою столицею Закарпаття. До цього він готувався, будучи головним містом адміністративного краю Підкарпатської Руси в 1919-38 роках та обласним центром від 1945 року. В міжвоєнному періоді там збудовано будинки крайового управління, модерну житлову й адміністративну дільницю, дещо відновлено давній мадярський ,,Унґвар". А після 1945 року це місто розрослося, населення потроїлося (тепер понад 100,000) до обласних установ і господарсько-промислових підприємств наплило багато елементу з провінції, набудовано багато квартирних будинків, які, хоч дешеві і шабльонні та погано обладнані, проте приміщують тисячі нових ,,городян". Зокрема збудовано нові університетські корпуси, не дуже то естетичні, але функційні, кілька великих готелів (,,Закарпаття", ,,Дружба", ,,Ужгород"), а особливо останнім часом архітектурною гордістю міста є модерний український драматичний театр на лівому березі Ужа.

Поза тим стоять давні будинки міста: ,,жупанат" приміщує Спілку письменників і Спілку художників; у Василіянському манастирі й гімназії знайшли приміщення університетські установи (у церкві — велика авля фізичного факультету); гарний будинок синаґоги замінено на філармонію, а єпископську резиденцію віддано обласному архівові.

Пишається, як колись, на горі — катедральний собор, сьогодні ще в руках Руської Православної Церкви, що його домагаються католики, які правлять на подвір'ю церкви на Цегольні. Володіє над панорамою цього міста далі славний замок Другетів, осідок до 1946 року духовної семінарії, а тепер крайознавчого музею. Музей закритий і його ще відновляють, уже з п'ять років, але поруч на замковій гірці відкритий скансен народної архітектури. Це, справді, цінний здобуток реґіональної культури і цей ,,музей просто неба" розбудовано вже за совєтської влади.

Прохід скансеном у квітні, на заранні весни, при фаховому супроводі й цікавих коментарях працівників музею, дійсно стимулює думку, що ця земля, з надзвичайним минулим і цікавою культурою, справді таки відроджується. Весняний настрій підносять розквітлі на вулицях японські черешні. Здається, немає іншого міста в Україні з такими пишними деревами, що конкурують київським каштанам. Весною також річка Уж видалася мені чистішою і багатшою на воду, як це було колись. Все ж місцеві люди жаліються на занечищення води відходами з деяких підприємств. Не зробили доброго враження на підзамчю колишні пивниці-винарні. Колись там були гарні вечірні льокалі, а тепер все це занедбане; створено останнім часом тільки одне, досить симпатичне модерне кафе недалеко кол. Василіянського манастиря.

Але Ужгород ще має кілька непоганих ресторанів, де можна нормально з'їсти, чого, на жаль, треба шукати з люпою у Львові чи Києві.

Як уже сказано, місто досить українське. Ви, очевидно, чуєте й російську мову, головно серед зайшлого елементу військовиків та чиновників; незначна частина корінного населення — мадяри говорять по-своєму (мають одну середню школу, обласну щоденну газету). Але переважає українська мова, часто місцева ужанська говірка. Написи українські або двомовні. Обласне радіомовлення і театри (драма і юного глядача) — українські з принагідними російськомовними програмами. Запевняли мене колеґи в університеті, що виклади йдуть на 78% українською мовою.

Мав я нагоду побувати в редакції обласної газети на круглому столі у справах впровадження в життя закону про українську державну мову. Назагал, існує намагання українізувати адміністрацію, змінюються на українську мову написи назв сіл і містечок при дорогах; іде мова про поглиблення українського змісту різних культурних заходів.

Продовження буде.

ЗВЕРНЕННЯ НАРОДНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Конструктивна опозиція у Верховній Раді Української ССР надіслала головам урядових делеґацій 35-ти країн — учасниць Копенгаґенської наради з людського виміру Гельсінкського процесу звернення від Народної Ради України, текст якого друкуємо нижче. — Ред.

„Представники Демократичного блоку народних депутатів Української ССР, які офіційно визначилися в новому парляменті як конструктивна опозиція під назвою Народна Рада України, вважають, що Українська ССР як европейська держава з 52-мільйонним населенням повинна посісти належне їй місце в політичному житті народів Европи.

Суперцентралізований адміністративно-командною системою Союз ССР, позбавляючи союзні республіки свободи дій у внутрішньому й міжнародному вимірах, створив підстави для іґнорування їх західним світом як суверенних держав. Якщо по Другій світовій війні західні держави прагнули позбавити СССР таким чином ‚зайвих голосів' на міжнародних форумах, то нині відмову визнавати союзні республіки суб'єктами міжнародного права часом пояснюють небажання дестабілізувати ситуацію в Совєтському Союзі й навколо нього.

Згідно з міжнародним правом, питання про безпосередню участь держав-членів федерації у міжнародних відносинах є предметом внутрішньої компетенції федерації. Але ж у статті 80 Конституції Союзу ССР чітко зазначено, що кожна союзна республіка ‚має право вступати у зносини з іноземними державами, укладати з ними договори та обмінюватись дипломатичними та консульськими представниками, брати участь у діяльності міжнародних організацій'. Це положення зафіксовано і в Конституції Української ССР (стаття 74).

Народна Рада України вважає, що подальша неучасть Української ССР в Гельсінкському процесі суперечила б утвердженню принципу ‚нового мислення' в сьогоднішній, оновленій Европі.

Міністерство Закордонних Справ Української ССР повідомило, що ‚ставилося питання і про участь представників України у Копенгаґенській конференції у складі делеґації Совєтського Союзу. Але вирішити його не вдалося через відмову союзних установ фінансувати цю участь'. Ми переконані, що ця парадоксальна обставина втратить свою значимість з прийняттям Верховною Радою Української ССР ‚Декларації про державний суверенітет Української ССР'. Багатонаселена країна з обширною територією, на якій, до речі, знаходиться географічний центр Европи, з багатими культурними традиціями і природними ресурсами, країна — член-засновник ООН, учасник Паризької мирної конференції 1947 року, Україна може і повинна бути співвідповідальною за мир, безпеку і співробітництво на европейському континенті.

Народна Рада України просить Уряди 35 країн, що підписали Прикінцевий Акт Гельсінкської Наради 1975 року, сприяти наданню Українській ССР офіційного статусу спостерігача на всіх нарадах та семінарах Гельсінкського процесу, включаючи можливий семінар ООН для країн-учасниць НБСЕ з питань прав людини у вересні 1990 року в Києві та чергову нараду з людського виміру 1991 року в Москві. Просимо також сприяти зарахуванню Української ССР повноправним співучасником Другуої Наради з питань безпеки та співробітництва в Европі (Гельсінкі-2).

Академік **Ігор Юхновський,**
голова Народної Ради України
Київ, 22-го червня 1990 року".

КОЛИШНІЙ північнокорейський амбасадор до Москви, який тепер перебуває тут на вигнанні розповідає, що вождь Північної Кореї зумисне зфабрикував прикордонну сутичку з Південною Кореєю в червні 1950 року, щоби розпочати Корейську війну. В окремому інтерв'ю минулої середи з кореспондентами тижневика „Московские Новости" колишній амбасадор Лі Сан Чо заявив, що вождь Північної Кореї Кім Іль Сунґ свої пляни про захоплення Південної Кореї представив Сталінові, який їх схвалив. Він також сказав, що хоча пляни обговорювано зі Сталіном то все ж таки сама ініціятива цього задуму вийшла від Кім Іль Сунґа.

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Українці Бразилії...

(Закінчення зі стор. 1)

членний Громадський комітет земельного фонду ЗУАДК. Розподілили обов'язки і праця значно пожвавилася.

Куплену землю роздавали спочатку безземельним селянам в Ітапарі, в окрузі Прудентополіс, де проживає 70 відсотків українців, згодом у Куритибі, в сусідніх селах. Від 1986 до лютого цього року збудовано 38 будинків для бідних селян, які без допомоги Громадського комітету, власними силами, нічого не могли б вдіяти. У значній мірі це вплинуло і на поліпшення добробуту селян. Дмитро Гуль, наприклад, який одним з перших дістав землю, післав чотири дочки на навчання: дві вчаться нині в Куритибі у гімназії, третя — в Прудентополісі, а четверта в Іваї. З дев'ятеро дітей Степана Сподарика **двоє вчаться у Прудентополісі.**

Нині комітет розширив свою працю. Його головою і далі є о. П. Бальцар, а екзекутивним директором Діонізій Опушкевич. Комітет продовжує займатися будівництвом домів для бідних селян, допомагає **купувати для них коні,** худобу, інвентар, дає допомогу на лікування і навіть на харчі. Двічі на тиждень, у вівторок і четвер, до комітету з різними справами звертаються люди. За день їх буває до 40-50 осіб. А якщо є термінова справа, то приходять і в інші дні. І кожного треба вислухати, кожному допомогти. Отець Бальцар показує книги, в яких записано прізвища людей, що зверталися до комітету, справи, які були полагоджені або які треба ще полагодити. Здається, він **знає все про кожну людину.** А їх немало. В одній лише колонії Ітапара проживає 200 родин, а парафія у Прудентополісі має їх понад 5,000 і є однією з найбільших українських парафій не лише в Бразилії, але й в цілій діяспорі. Її обслуговує 14 священиків.

Більша частина допомоги надходить через ЗУАДК, однак є і такі жертводавці, що висилають гроші прямо до Бразилії, до голови комітету о. Бальцара. У квітні минулого року до допомогової акції приєдналося харитативне Товариство імени єпископа Будки, яке вже двічі прислало допомогу.

— За одержану землю селяни сплачують фасолею, — розповідає о. Бальцар. — Правда, в цьому році був неврожай і фасолі надходить мало. Те, що дістаємо як сплату за землю, використовуємо на купівлю нової землі. Були й такі наші родини, що дістали допомогу прямо від жертводавців з Америки чи Канади. Тим родинам легше, бо вони не мусять вже сплачувати і можуть скоріше загосподарюватися, **післати дітей вчитися** чи збудувати новий дім. В окрузі Прудентополіс залишилося ще коло 100 родин, які потребують нашої допомоги, щоб купити землю чи дім. Скромний будинок у нас можна купити за 3,000 долярів (у газеті **„Америка" з 27 лютого ц.р.** помилково було подано цифру 300 дол.). Якщо б у З'єднаних Стейтах чи Канаді **знайшлися люди, які** допомогли б купити цеглу або якби знайшлися українські родини, які зложилися б і купили хоч кілька хат, вони забезпечили б краще майбутнє нашим незаможним багатодітним родинам. Тому наш Громадський комітет звертається з проханням до українських кредитових спілок, інших фінансових установ, до харитативних організацій, до всіх людей доброї волі прийти з допомогою потребуючим братам і сестрам у Бразилії. Кожна допомога, моральна і матеріяльна, буде для нас неоціненною!

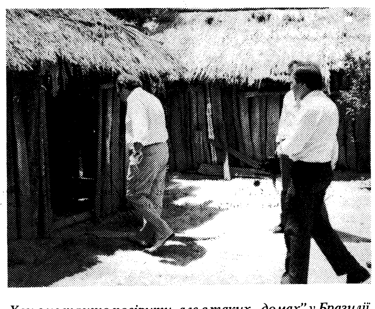
Розповів отець Бальцар і про інші проблеми, які доводиться вирішувати Громадському комітетові. Однією з них є медична допомога і придбання ліків. Особливо для людей з колоній, які не мають забезпечення. Дорого коштує і рільниче приладдя, штучні добрива. Є родини, які по 2-3 місяці не **бачать хліба. Фасоля, яка в** Бразилії є одним з найпоширеніших сільськогосподарських продуктів, не вродила в цьому році, бо дощі, що пройшли у січні, знищили 70 відсотків урожаю фасолі.

„Родина — для родини!" — такий клич кинув колись отець Бальцар. Якби і нині родини зі ЗСА, Канади, Австралії заопікувалися багатодітними незаможними родинами — для них це була б величезна допомога. Комітет має на обліку понад 600 родин, які потребують різного одягу, бо не мають за що купити його. Висилати можна різні речі, крім зимових хутер і взуття на високих обцасах, в якому там не ходять. Пакунки найкраще висилати на адресу комітету: Comite Social, Rua Cons. Rui Barbosa, 1356 Cx. Postal, 28, 84400 Prudentopolis, Pr., Brasil. Якщо хтось має **конкретне** прізвище родини, можна вказати на пакунку.

Від імени Громадського комітету о. П. **Бальцар** через газету „Свобода" щиро дякує всім тим жертводавцям, які допомогли і допомагають, і має надію, що, прочитавши про тяжке становище українців у Бразилії наша спільнота у вільному світі прийде їм на допомогу. **Як каже українська приповідка: „Громада по нитці — бідному сорочка!"**



Родина Ярослава Балкоти з колонії Агва Мінерал, в якої семеро дітей, одержала два пакунки з Америки — від подружжя Івана і Еви Дідичів з Маямі, Фьорида.



Хоч в це тяжко повірити, але в таких „домах" у Бразилії мешкає нині ще багато українських родин.



Дочка К. Ґурнацької відбирає пакунки

Рекомендації

(Закінчення зі стор. 1)

5. Національні меншості.

За офіційними даними біля 4 мільйонів українців живе у РСФСР, де вони стають жертвами етноциду, не маючи можливости плекати рідну мову, культуру, традиції, звичаїв, втрачають етнічну ідентичність. Ми вимагаємо від уряду СССР дотримуватися підписаних ним гельсінкських угод, щоб забезпечити українцям поза межами України умови для їх повноцінного національного і культурного існування.

6. Вільні вибори.

а) Ми засуджуємо явні порушення демократичних процедур у совєтській виборчій системі, котрі діють на користь панівної Комуністичної партії у таких аспектах, як реєстрація громадських організацій та їхніх кандидатів, скликання зборів для висування кандидатів, формування догідних собі виборчих комісій, доступ до засобів масової інформації і реклямних листівок.

б) Вважаємо ганебним використання особового складу військових частин як виборців на користь кандидатів Комуністичної партії.

в) Ми засуджуємо практикування під час виборів з боку Комуністичної партії брутальних засобів аґітації, а саме: залякування, наклепи, фальшування, шантаж.

г) Заборона на в'їзд в Україну канадським послам і американським конґресменам для спостереження за ходом виборів показує намагання уряду СССР приховати від світової громадськости своє свавілля під час виборів.

7. Економічна свобода.

Відповідно до гельсінкських угод, СКВУ звертається до Конференції підтримати право України на економічну самостійність.

8. Свобода контактів і пересування людей.

а) СКВУ звертається до Конференції вимагати від уряду СССР не чинити перепон для участи діячів неформальних організацій і працівників преси в роботі конференцій гельсінкського процесу.

б) Ми засуджуємо уряд СССР за чинені ним перешкоди для вільного виїзду громадян СССР за кордон.

в) СКВУ закликає Конференцію нагадати урядові СССР про його зобов'язання дотримуватися підписаних ним гельсінкських угод про вільний обмін інформацією, літературою, творами мистецтва.

Світовий Конґрес Вільних Українців

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Фінляндії подав до загального відома, що вже наступного тижня совєтські жиди будуть мати змогу відлітати з Фінляндії до Ізраїля. Фінляндія тоді стане четвертим шляхом совєтських жидів-іміґрантів разом з Мадярщиною, Румунією та Польщею. Фінські та ізраїльські офіційні чинники вже минулого місяця договорилися про переїзд тисячів совєтських жидів через Фінляндію до Ізраїля, але згодом всі пляни було затримано бо Ізраїль не хотів погодитись на вимогу запевнити фіннів, що цих іміґрантів не будуть поселювати на окупованих Ізраїлем територіях західнього берега ріки Йордан і смузі Ґази. Опісля Ізраїль таку обіцянку дав і тому на пресовій конференції минулого вівтірка міністер закордонних справ Фінляндії Пертті Паасіо сказав, що Фінляндія дозволятиме на один переліт кожного тижня до 24-го жовтня.

У ПАМ'ЯТЬ СПОЧИЛОЇ В ГОСПОДІ
св. п. СОФІЇ ПИТЛЯР

Зложили пожертви:
На Український Музей Ню Йорку:
20 дол. — В. і Д. Ломницькі
по 25 дол. — С. Барусевич, В. і М. Бунецькі, П. і С. Грабовичі, О. Качала, М. і М. Кузьми, М. і Т. Наболотні, Я. і М. Тесаровичі
30 дол. — Г. і М. Палмарі
по 50 дол. — М. і О. Салдити
500 дол. — О. Питляр
Разом 775 дол.

На Фонд Молоді України:
по 25 дол. — М. Кураш-МекКарті, М. Семанишин
по 50 дол. — В. Іваницька, В. МекКарті
100 дол. — О. і А. Клоси
500 дол. — О. Питляр
Разом 750 дол.

На Фонд Чорнобильських Дітей:
по 10 дол. — Ю. і У. Вонсулі, В. Левицький, З. і О. Німці, Є. Плоскачевська, І. Сигалів, А. і М. Уштани
по 20 дол. — М. і А. Зелики, Я. і Х. Козаки, Л. Криштальська, Д. і Л. Поритки, Д. Шепарович
по 25 дол. — В. Гірняк, С. Пурій, І. Черничко
40 дол. — М. і С. Крижановські
по 50 дол. — О. Кобзяр, Л. і Л. Козаки, С. і О. Крижанівські, Д. і С. Стахови, Б. і Г. Трусевичі
100 дол. — О. Питляр
Разом 625 дол.

На У.К. церкву Матері Божої в Норт Порті:
20 дол. — В. і Е. Мартинці
50 дол. — А. і З. Слюсарчуки
100 дол. — О. Питляр
Разом 170 дол.
Усіх пожертв зложено 2320 долярів.

Всім жертводавцям щиру подяку складає
Родина Покійної

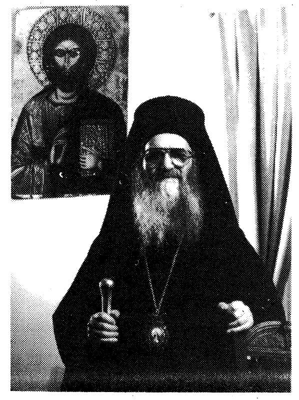
В ЧЕТВЕРТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього

МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ
бл. п.
СИЛЬВЕСТРА МАЦКЕВИЧА
буде відправлена

ПАНАХИДА
в неділю, 15-го липня 1990 р. о год. 11:30 рано
в церкві св. Андрія в Bloomingdale, Ill, 300 Es. Army Trail Road.

Про молитви за спокій душі Покійного просить:
Дружина — КАТЯ з РОДИНОЮ

КОНСИСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ АМЕРИКИ і КАНАДИ
повідомляє, що



ЇХ СВЯТІСТЬ
ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІЯРХ
КИР КИР ДИМИТРІЙ І
АРХИЄПИСКОП КОНСТАНТИНОПОЛЯ, НОВОГО РИМУ
відвідає
Українську Православну Дієцезію
Вселенського Патріярхату
Відвідини відбудуться
в Церкві Покрови Пречистої Діви Марії в Аллентавні, Па.
1031 Фуллертон Авеню
яка відзначує 80-ти ліття свого існування.
Дата відвідин:
середа, 18-го липня 1990 р., год. 10-та ранку

† Єпископ ВСЕВОЛОД
Правлячий Єпископ УПЦ Америки і Канади
Консисторія Дієцезії
Церква св. Покрови в Аллентавн

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу 7-го липня 1990 р. відійшла у Вічність моя Найдорожча Дружина

бл. п.
ЯДВИҐА КРАВЕЦЬ

ПАНАХИДА — понеділок 9-го липня 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН у вівторок 10-го липня в церкві св. Юра о год. 9:30 ранку на цвинтар св. Духа в Hemtonburg, N.Y.

Залишені в смутку:
муж — ЮРІЙ
та близька і дальша Родина в Україні, Німеччині й Америці.

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА ВСЕВОЛОД,
ДУХОВНА КОНСИСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
АМЕРИКИ І КАНАДИ (ВСЕЛЕНСЬКА ПАТРІЯРХІЯ)
ДУХОВЕНСТВО І ВІРНІ
висловлюють
щире співчуття дочкам Любомирі, Вірі та синові Іванові з Родинами по втраті їх дорогого Тата

бл. п. протопресвітера
ІВАНА ТКАЧУКА

відданого працівника та примірного священика Української Православної Церкви

ВОЛОДИМИРА ФІҐОЛЬ
ур. Сілінська
16-го березня 1911 — 29-го червня 1990 р.

Дорогу Дружину і Маму працали д-р Атанас Фіґоль і Юрій Фіґоль в імені всіх членів родини.

Заупокійна Служба Божа відбулася у вівторок, 3-го липня 1990 р. о год. 4-ій по пол. в катедральному храмі в Мюнхені при Schonstr, 55.

Похоронний обряд відбувся в середу, 4-го липня 1990 р. о год. 10-ій рано в Мюнхені на цвинтарі Waldfriedhof **— нова частина.**

Служба Божа в пам'ять Покійної відбулася 4-го липня 1990 року о год. 6-ій веч. в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Ню Йорк.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА в Теграні столиці Ірану президент Гашемі Рафсанджані виступив із сильно переконливим закликом і проханням до країн Заходу про економічну та гуманітарну допомогу, зазначуючи при цьому, що така допомога є тісно пов'язана із поліпшенням відносин з його урядом. На пресовій конференції з іранськими журналістами гожатоліслям Рафсанжані сказав, що „доброта впливає на співвідношення". „Чи закордонна допомога матиме вплив на взаємоспілкування? Наша відповідь є — так". Коментування президента Рафсанджані у прямому відношенні суперечить попереднім коментарям міністра внутрішніх справ і виглядають на ще один натяк для ЗСА та інших західніх країн, що Іран хоче поліпшити взаємовідношення. Пристойність прийняття закордонної допомоги від довгостажевих ворогів своєї країни, включно із ЗСА, було і є важливим питанням голосних та емоційних дискусій останніми днями в іранському уряді.

Заслужений ювілей

Нам приємно сьогодні відмітити, що 27-го травня ц.р. відомий громадсько-політичний і пластовий діяч, інж. Омелян Тарнавський з Торонто, закінчив 80-ий рік свого плодотворного життя. О. Тарнавський народився 27 травня 1910 року у Станиславові (тепер Івано-Франківськ) в родині о. Якова і Богданни (з роду Глібовицької) Тарнавських. Середню школу закінчив матурою в українській державній гімназії в Станиславові в травні 1928 року. Потім в 1928 — 1931 роках студіював право у Львівському університеті. Студій не міг закінчити, бо в жовтні 1931 р. окружний суд в Чорткові засудив його за приналежність до УВО і ОУН на півтора року тюрми, яку він відбув у в'язниці в Чорткові.



Омелян Тарнавський

В наслідок заборони закінчення студій у будь-якому польському університеті О. Тарнавський виїхав у червні 1934 до Берліну, де закінчив свої чотирирічні студії у Високій господарській школі у вересні 1939 року дипломом інженера-економіста, написавши дипломову працю на тему „Економічні проблеми Галичини в часі від 1850 — 1914 років" (175 сторінок). Під час студій і після них О. Тарнавський відбув основну практику в одному з найбільших банків у Берліні „Дрезденер Банк" (півроку) і в одній з найбільших електротехнічних світових фірм „Сіменс Шукерт", в Берліні, Кельні і Кракові (півтора року).

О. Тарнавський одружився в березні 1948 року з Олександрою Шипайло з Коломиї. Подружжя Тарнавських прибули в квітні 1949 р. з Мюнхену до ЗСА, де поселився в Торонто. В їхній родині є дочка Марійка і син Юрко з дружиною Уляною (з дому Надґара) та дітьми Левком і Андрійкою.

Пластова діяльність

О. Тарнавський був членом Пласту від 1921 року. Від 1928-го — членом старшопластунського 3-го Куреня „Лісові Чорти", а від 1945 — членом пластового сеньйорського Куреня „Лісові Чорти". І за студентських часів у Львові, і від 1945 року в Мюнхені, і від 1949 року в Канаді О. Тарнавський займав у Пласті різні провідні пости. В Канаді був головою (двічі) і кошовим Пластової Станиці в Торонто, головою Крайової Пл. Старшини (дві каденції) і головою Крайової Пластової Ради (дві каденції) в Канаді. О. Тарнавський був у 1963 році співосновником „Пластового Видавництва" в Торонто і протягом 10 років його головним адміністратором і членом редколеґії пластових журналів „Юнак" і „Пластовий шлях" (1963-1973).

Політична діяльність

Від 1927 року О. Тарнавський був членом УВО і членом ОУН від 1929 до 1941 року. Адьютант крайового коменданта УВО, сл. п. полк. Романа Сушка у Львові, 1928 — 1930 рр., членом головної управи УНДС в Німеччині (1946 — 1949) і як представник УНДС член УНРади першого скликання в Німеччині (1948 — 1949). О. Тарнавський був також членом Українського Демократичного Руху (УДР) в Канаді (1976 — 1988) і в тому часі — був заступником голови його Головної Управи.

Громадсько-суспільна діяльність

Як студент у Львові був членом Союзу Української Націоналістичної Молоді і т-ва „Правнича Громада"; членом головної управи т-ва „Українська Громада" в Берліні (1934 — 1939); начальним директором лемківського окружного Союзу українських кооператив у Сяноці (1941 — 1942); керманичом фінансового відділу УЦК Краків-Львів (1942 — 1945) і екзекутивним директором „Українського В-ва" Краків -Львів (1942 — 1945) та від 1942 року одним з найближчих співробітників сл. п. проф. В. Кубійовича і сл. п. д-ра М. Шлемкевича; секретарем ректорату УВУ в Мюнхені (1945 — 1948); касиром головної управи НТШ в Канаді (1940 — 1952); співосновником, співредактором і адміністратором тижневика „Вільне Слово" в Торонто (1956 — 1960); членом канадського Пресового етнічного клюбу (1956 — 1973) і членом його головної управи (1956 — 1960); членом Союзу українських журналістів Канади від 1956 р. і членом його головної управи (1957 — 1962); адміністратором і членом редколеґії тижневика „Новий Шлях" у Вінніпеґу (1960 — 1962); керівником канцелярії СКВУ в Торонто (1973 — 1974); членом управи Центрального патронату Енциклопедії Українознавства европейського НТШ в Торонто (1980 — 1988);членом різних інших товариств і організацій в Торонто, в тому і місцевої Філії УНО від 1949 року.

На кінець бажаємо інж. Омелянові Тарнавському всього найкращого в його майбутньому житті і в його дальшій діяльності.

Б. С-р

З концертами по Україні

Рішаючись на виїзд на Україну із самостійними концертами, члени хору „Думка" не передбачали такого зацікавлення з боку нашої громади, яке доходить до нас у формі заохочуючих листів, як відповідь на наші звернення в справі фінансової допомоги для зреалізування плянів. Цей вияв громадської думки є потішаючим для нас та заразом доказом, що події на Україні важливі для неї і вона з великою увагою слідкує за ними. Постава громади є немов відбиткою думок членів нашого хору, які віддають час на плекання української музичної культури на нових поселеннях та своїми виступами уможливлюють чужомовному глядачеві пізнати мелодійність української пісні та її творців.

Хор „Думка"за 40 років існування виконує безперервно свої завдання, які були поставлені в основу його. Із прибуттям нових еміґрантів хорові одиниці поставали мов гриби по дощі, а тепер залишилося менш ніж на одній руці пальців, з тим, що мішаний хор „Думка"лишився єдиним на американському континенті. Причини цього різні: фінансові, відхід старшого покоління, зміна місць перебування, а молодь, через несприятливі умови праці, не розпоряджає часом на додаткові завдання.

Треба пам'ятати, щоб хор міг бути на висоті, члени його мусять віддатися йому, резиґнуючи із своїх приємностей, а час свій присвятити на проби, проби і ще раз проби. Приміром, тепер, коли наша увага зверне на на виступи в Україні — щотижневі тригодинні проби, а раз у місяць у два рази довші. Це є та віддана, безплатна праця хористів. Праця, яку виконує „Думка," не є однобічна, вона загальна. Наш вклад праці на полі хорового мистецтва підносить престиж української громади в очах оточення. Понад 40-річне безперервне існування хору „Думка," треба завдячувати внутрішній гармонії, толеранції поглядів та вирозумінню між членством і громадою. По-друге, щоб товариство розвивалося, воно мусить бути чинне, сприймати нові ідеї, нові пляни. Тими новими плянами є виїзди до інших країн, де на чужинецьких сценах набувається певної гордости, пов'язаної з місією пропаґування української пісні. Дворазові виступи нашого хору на европейських сценах, крім самовдоволення, дали, як нагороду хористам за їхню працю, можливість запізнатися з побутом інших народів, їхньою культурою, економікою, як теж зустріти знайомих та поділитися своїми враженнями та думками.

Дотеперішні виступи нашого хору не мають такого значення, як концертова поїздка на рідні землі, яка запланована на половину жовтня ц. р. Щойно там найдеться євшан-зілля, за яким так тужиться. Якраз там буде нагода зустрітися з рідними і знайомими та побачити, може, дехто вперше, землю своїх батьків. Зустріч із земляками дасть можливість відчути цей подув свіжого повітря та нав'язати живий зв'язок. У хору „Думка" є одна ціль: привітатися з земляками та впевнити їх у нашій співпраці, бо наші цілі тотожні — допомога Україні. Наше завдання — внести дещо свіжого повітря у трошки відкриті двері. Громада не може бути байдужа до наших плянів,розуміючи нашу місію, повинна нести, по можливості, допомогу, бо кошти є досить високі і „Думка" сама не може їх покрити.

В найближчому часі нас чекає виступ на Союзівці, 4-го серпня, а відтак плянуємо дати концерт в Ню Йорку, дохід якого призначено на допомогу дітям жертвам чорнобильської катастрофи.

Наші виступи на Україні вібуватимуться у Львові, Києві, Каневі та Полтаві від 11-го до26-го жовтня ц. р.

О. М-ль

Едвард Козак...

(Закінчення зі стор. 2)

вав повних чотири години. Цілий ряд промов та виступ дівочого квартету в народних одягах з двома піснями ЕКА та кількох популярних пісень передвоєнного Львова творили музичне оформлення виставки. Член ансамблю „Не журись" Остап Федоришин читав „Гриця Зозулю". Зібраний з музеїв та приватних колекцій мистецький дорібок ЕКА побільшився на одинадцять картин, які ЕКО привіз із собою та подарував їх музеєві.

Хоча першим з еміґраційних мистців, який виставляв свої картини під сучасну пору в Україні був Святослав Гординський, Едвард Козак був першим, що був присутнім при відкритті своєї виставки. Під сучасну пору відбувається там виставка праць сл.п. Якова Гніздовського, з якою об'їжджає по різних містах його дружина. Вона була також на відкритті виставки Козака.

Може найбільш приємним пережиттям для ЕКА у Львові були відвідини, в товаристві Яціва, Інституту прикладного мистецтва, де очікувала його ціла школа. Вітаючи його, студенти цілували його в руки, а ректор Мисько подарував йому вилиту зі скла булаву.

У Львові договорилися видати дві книжки ЕКА.

Свою статтю „Генерал — поет" Роман Яців закінчив так: „ЕКО не просто майстер моделювання смішного, повчального, не лише неперевершений майстер типажу, а й найвищою мірою поет, при чому поет глибоконаціональний, з однаковою наповненістю почуття і думки. В його мистецтві потужний момент доброзичливості постійно вабить на зустріч з автором. Цю потребу нашого громадянства добре розуміє і сам Митець".

І з незаперечним правом Едвард Козак може повторити слова римського генерала: Veni, Vidi, Vici.



Е. Козак в дорозі до Львова.



ЕКО зустрічається з ріднею.

Суверенітет...

(Закінчення зі стор. 2)

ціональним республікам імперії, він теж заохотить читачів „Спортивної газети" до участи в цьому важливому референдумі. Вже раніше, тобто 9-го червня 1990 року в Києві в приміщенні Державного Комітету Спорту УССР в справі стану футболу — в Україні, відбулася нарада керівництва республіканського спортового комітету та Федерації футболу, тренерів українських команд вищої, першої, другої ліґ та команд-учасниць чемпіонату, колективів фізкультури, спортових журналістів, парляментаріїв та громадськости.

Прологом до обміну думок, що тривав три години, був виступ завідуючого відділом футболу „Спортивної газети" Дмитра Александренка, якому учасники наради запропонували висловити свою точку зору на сучасне становище українського футболу і перспективи, що відкривають перед ним у разі переходу до розіграшу незалежного чемпіонату республіки. Подавши присутнім усі існуючі неґативи в сучасному українському футболі, Александренко завважив, що він, як і переважна більшість читачів „Спортивної газети", не бачить можливості, як створення незалежної Федерації футболу України, проведення власного чемпіонату та подальший вступ до всіх міжнародних футбольних асоціяцій. Єдиними на цьому форумі, що заперечили Александренкові, були представники команд вищої ліґи: київського „Динамо", дніпропетровського „Дніпра", харківського „Металіста" і донецького „Шахтара". Вони звернули увагу, що самостійний чемпіонат „катастрофічно" знизить клясу гри їх дружин, спричиненою слабкістю дружин суперниць. З першої ліґи тільки представник запорізького „Металурга" висловився проти, натомість тренер симферопольської „Таврії" з Криму, Микола Павлов поділяв думки футбольного суверенітету України. Причому зараз, а не „в перспективі". Як він висловився: „обома руками „за"!.

Цікаво, що нарада не виявила жодного супротивника ідеї незалежного національного чемпіонату. Згаданий вже малорос М. Фоміних, що зобов'язаний бути — „проти", ведучи ці наради, своєї точки зору не висловив, як і голова Державного Комітету Спорту Михайло Бака. Обидва офіційні чиновники, мабуть, побачили, подавляючу більшість за суверенітет, то і були примушені мовчати.

У цьому ж числі „Спортивної газети" на першій сторінці появилося ще одне інтерв'ю з народним депутатом Ярославом Кендзьором, з нагоди обрання його заступником голови комісії з культури і духовного відродження, головою підкомісії з питань розвитку фізкультури, спорту і туризму. В цьому інтерв'ю під наголовком „Спрацьовує почуття патріотизму" на одне із питань кореспондентів — Н. Пелепець і Т. Кисельової, Я. Кендзьор, між іншими сказав: „...Ми розуміємо, що спорт, особливо великий спорт, у майбутньому буде чи не найважливішим аргументом утвердження України на міжнародному рівні. Якби, наприклад, збірна України з футболу успішно виступила на міжнародному турнірі, то для її перестижності це важило б більше, ніж робота окремого дипльоматичного корпусу"...

Це теж поважний арґумент для участі читачів „Спортивної газети" в її референдумі.

Інший Відділ УНС

Стипендист Андрій М. Докманович, який отримав стипендію ім. Йосифа Волка в сумі 1,500 дол. є членом 120-го Відділу УНСоюзу в Аліквіппа, Па., а не Відділу 59, як було подано у „Свободі" ч. 125 з 3-го липня ц.р.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У некролозі „Похоронили усусуса Р. Лесика" („Свобода", ч. 117 з 21-го червня) у другому абзаці першої колонки слід читати: „під Добрівлянами у Стрийщині", а в першому абзаці в другій колонці — „В ранзі підхорунжого УСС перейшов до Української галицької армії, до її інтендантського відділу".